

Η Φύτευση της Ελιάς

*Σχεδιασμός, Ποικιλίες,
καλλιεργητικές φροντίδες*

Η καλλιέργεια της ελιάς, τα τελευταία είκοσι (20) χρόνια, εξελίσσεται σταδιακά σε όλες τις ελαιοπαραγωγές χώρες, αλλά και στην Ελλάδα όλο και περισσότερο σε καλλιέργεια εντατικής μορφής, όπου πάρα πολλές παράμετροι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επιτυχία της εγκατάστασης του νέου ελαιώνα.

Πολλές από τις παραμέτρους αυτές, όπως π.χ. οι ποικιλίες, η τοποθεσία, το σχήμα φύτευσης κ.ά., σε σχέση με το κλίμα και την περιοχή, εάν επιλεγούν λάθος δεν διορθώνονται ή διορθώνονται πολύ δύσκολα.

Οι καλλιεργητές, λοιπόν, πριν την εγκατάσταση κάθε νέου ελαιώνα πρέπει να γνωρίζουν και να λαμβάνουν υπόψη τους όλες αυτές τις παραμέτρους.

Ι. Πριν από τη φύτευση

Ι. Περιβάλλον Καλλιέργειας - Τοποθεσία

Ο τόπος - χωράφι, που πρόκειται να εγκατασταθεί ο ελαιώνας, πρέπει να πληρεί τις εδαφοκλιματικές απαιτήσεις της ελιάς, κυρίως όσον αφορά στις θερμοκρασίες, το έδαφος, το υψόμετρο, την εδαφική και ατμοσφαιρική υγρασία και τις τυχόν ασθένειες.

Επίσης, το ανάγλυφο και η δυνατότητα για άρδευση καθορίζουν το βαθμό εντατικότητας της καλλιέργειας, που με τη σειρά της επηρεάζει σημαντικά την οικονομικότητα και τη βιωσιμότητα του νέου ελαιώνα.

2. Επιλογή ποικιλιών

Πρώτη και καθοριστικής σημασίας είναι η επιλογή που αφορά στην κατεύθυνση παραγωγής. Αν δηλαδή η καλλιέργεια προορίζεται για παραγωγή λαδιού ή για βρώσιμες ελιές, γιατί η όποια διορθωτική κίνηση στο μέλλον επιβαρύνεται με πολύ μεγάλο κόστος. Στη συνέχεια, επιλέγονται ποικιλίες που έχουν δείξει καλή προσαρμοστικότητα στο συγκεκριμένο μικροκλίμα. Εάν υπάρχουν, όμως, ντόπες αξιόλογες ποικιλίες πρέπει να προτιμώνται, λόγω του εγκληματισμού τους στις τοπικές συνθήκες. Επίσης, πρέπει να υπάρχει μέριμνα για επικονιάστριες ποικιλίες.

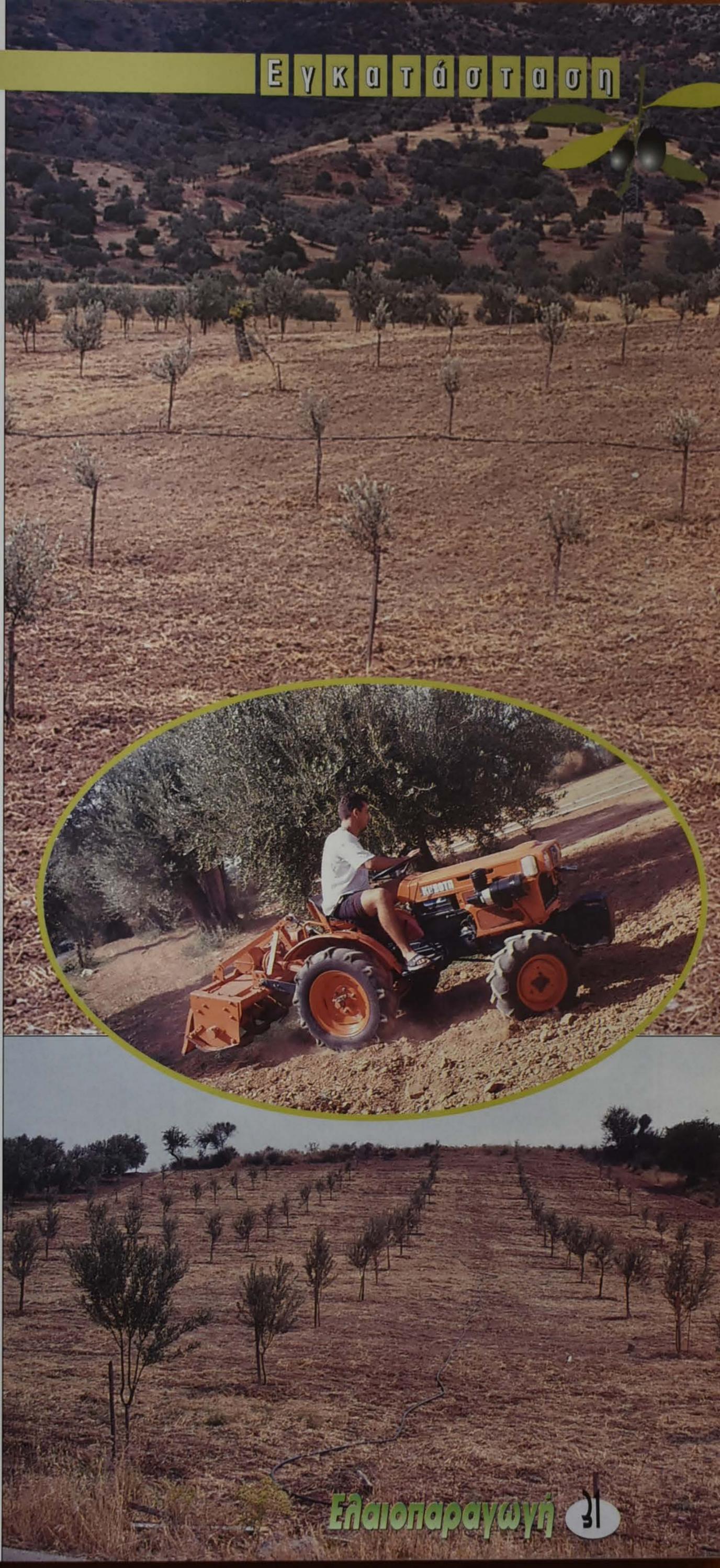
Στους πίνακες I και II αναφέρονται οι κυριότερες ελληνικές ποικιλίες ελιάς και ορισμένα χαρακτηριστικά τους, απαραίτητα για μια πρώτη εκτίμηση.

3. Επιλογή δενδρυλλίων

Επειδή στην Ελλάδα δεν έχουν θεσπισθεί προδιαγραφές για τα δενδρύλλια ελιάς, το φυτικό-πολλαπλασιαστικό υλικό ελιάς που διατίθεται είναι ανομοιογενές και ποικίλει από φυτώριο σε φυτώριο.

Ο κάθε αγοραστής, λοιπόν, κατά την αγορά από τα φυτώρια θα πρέπει να ζητά τα δενδρύλλια:

- α. Να είναι πριν από όλα εγγυημένα - πιστοποιημένα όσον αφορά στις ποικιλίες.
- β. Να είναι καθαρά από εκθρούς και ασθένειες και κυρίως από «βερτισίλλιο» και καρκινώματα.
- γ. Να έχουν ισόρροπη ανάπτυξη ριζικού συστήματος και φυλλώματος. Μεγάλα σε μέγεθος και ηλικία δενδρύλλια με μικρή ή ακρωτηριασμένη ρίζα, όπως εκείνα που προκύπτουν από φυτά που αναπτύσσονται σε σακούλες παρακωμένες στο έδαφος θα πρέπει να αποφεύγονται, γιατί μετά τη φύτευσή τους στον αγρό υστερούν σε ανάπτυξη, μέχρι να αναπληρώσουν το ριζικό τους σύστημα που έχασαν κατά το ξελάκωμα στο φυτώριο.
- δ. Να έχουν κατάλληλο μέγεθος - η-

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΕΛΙΑΣ

Α/Α	ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΕΛΙΑΣ	ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΡΠΟΥ	ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΕ ΛΑΔΙ	ΧΡΗΣΗ	ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΨΥΧΟΣ
1	ΚΟΡΩΝΕΪΚΗ-ΚΡΗΤΙΚΙΑ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΥΨΗΛΗ	ΛΑΔΟΛΙΑ	2
2	ΠΑΤΡΙΝΗ-ΛΑΔΟΛΙΑ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	1
3	ΛΙΑΝΟΛΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	2
4	ΣΜΕΡΤΟΛΙΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	2
5	ΜΑΥΡΟΛΙΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	2
6	ΤΡΑΓΟΛΙΑ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΥΨΗΛΗ	ΛΑΔΟΛΙΑ	2
7	ΜΑΣΤΟΕΙΔΗΣ-ΤΣΟΥΝΑΤΗ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	3
8	ΘΙΑΚΗ-ΑΝΩΗΣΑΝΑ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	1
9	ΑΓΟΥΡΟΜΑΝΑΚΟ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΥΨΗΛΗ	ΛΑΔΟΛΙΑ	3
10	ΑΔΡΑΜΥΤΤΙΝΗ-ΦΡΑΓΓΟΛΙΑ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	1
11	ΒΑΛΑΝΟΛΙΑ-ΚΟΛΟΒΗ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΥΨΗΛΗ	ΛΑΔΟΛΙΑ	1
12	ΔΑΦΝΟΛΙΑ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	1
13	ΘΡΟΥΜΠΟΛΙΑ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΥΨΗΛΗ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ	1
14	ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΔΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	1
15	ΜΕΓΑΡΩΝ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ	2
16	ΜΑΝΑΚΙ - ΚΟΘΡΕΪΚΗ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ	2
17	ΠΙΚΡΟΛΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΧΑΜΗΛΗ	ΛΑΔΟΛΙΑ	2
18	ΑΜΦΙΣΣΗΣ - ΚΟΝΣΕΡΒΟΛΙΑ	ΑΔΡΟΚΑΡΠΗ	ΧΑΜΗΛΗ	ΒΡΩΣΙΜΗ	1
19	ΑΜΥΓΔΑΛΟΛΙΑ	ΑΔΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ	1
20	ΒΑΣΙΛΙΚΑΔΑ	ΑΔΡΟΚΑΡΠΗ	ΧΑΜΗΛΗ	ΒΡΩΣΙΜΗ	3
21	ΓΑΪΔΟΥΡΕΛΙΑ - ΙΣΠΑΝΙΚΗ	ΑΔΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΒΡΩΣΙΜΗ	1
22	ΚΑΛΑΜΩΝ	ΑΔΡΟΚΑΡΠΗ	ΧΑΜΗΛΗ	ΒΡΩΣΙΜΗ	2
23	ΚΑΡΟΛΙΑ ΛΕΣΒΟΥ	ΑΔΡΟΚΑΡΠΗ	ΧΑΜΗΛΗ	ΒΡΩΣΙΜΗ	2
24	ΚΟΛΥΜΠΑΔΑ	ΑΔΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΒΡΩΣΙΜΗ	1
25	ΚΑΡΥΔΟΛΙΑ ΧΑΛΙΚΙΔΙΚΗΣ	ΑΔΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΒΡΩΣΙΜΗ	3
26	ΧΟΝΔΡΟΛΙΑ ΧΑΛΙΚΙΔΙΚΗΣ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ	3
27	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΛΙΑ	ΑΔΡΟΚΑΡΠΗ	ΧΑΜΗΛΗ	ΒΡΩΣΙΜΗ	2
28	ΓΑΛΑΤΣΑΝΙΚΗ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ	3
29	ΚΑΡΥΔΟΛΙΑ	ΑΔΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΒΡΩΣΙΜΗ	2
30	ΠΕΤΡΟΛΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΥΨΗΛΗ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ	3
31	ΜΑΥΡΟΛΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ	3
32	ΛΕΥΚΟΛΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	3
33	ΑΡΒΑΝΙΤΟΛΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	ΑΔΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	3
34	ΠΕΡΙΑΣ - ΣΚΟΤΙΝΙΩΤΙΚΗ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΥΨΗΛΗ	ΛΑΔΟΛΙΑ	3
35	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΥΨΗΛΗ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ	3
36	ΧΟΝΔΡΟΛΙΑ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	2
37	ΝΤΟΠΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	1
38	ΛΙΑΝΟΜΑΝΑΚΟ ΤΥΡΟΥ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	1
39	ΜΑΤΟΛΙΑ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	1
40	ΑΣΠΡΟΛΙΑ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	ΜΕΣΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	1
41	ΜΑΥΡΟΛΙΑ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	2
42	ΝΤΟΠΑ ΛΑΔΟΛΙΑ ΚΥΠΡΟΥ	ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ	1

ΥΨΗΛΗ = > 22%
 ΜΕΤΡΙΑ = 17-22%
 ΧΑΜΗΛΗ = < 17%

1 = ΕΥΛΙΣΘΗΤΗ
 2 = ΜΕΤΡΙΑ ΑΝΘΕΚΤΙΚΗ
 3 = ΑΝΘΕΚΤΙΚΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΕΠΟΧΗ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ ΕΛΙΑΣ

Α/Α	ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΕΛΙΑΣ	ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΡΠΟΥ	ΕΠΟΧΗ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ - ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ																	
			ΣΕΠΤΕΜ.			ΟΚΤΩΒ.			ΝΟΕΜΒ.			ΔΕΚΕΜ.			ΙΑΝ.			ΦΕΒΡ.		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
1	ΚΟΡΩΝΕΪΚΗ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
2	ΠΑΤΡΙΝΗ - ΛΑΔΟΛΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
3	ΛΙΑΝΟΛΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
4	ΜΑΣΤΟΕΙΔΗΣ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
5	ΘΙΑΚΗ - ΑΝΩΗΣΑΝΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
6	ΜΑΥΡΟΛΙΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
7	ΤΡΑΓΟΛΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
8	ΣΜΕΡΤΟΛΙΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
9	ΑΓΟΥΡΟΜΑΝΑΚΟ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
10	ΑΔΡΑΜΥΤΤΙΝΗ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
11	ΒΑΛΑΝΟΛΙΑ - ΚΟΛΟΒΗ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
12	ΔΑΦΝΟΛΙΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
13	ΘΡΟΥΜΠΟΛΙΑ - ΑΣΚΟΥΔΑ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ																		
14	ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΔΑ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
15	ΜΑΝΑΚΙ / ΚΟΘΡΕΪΚΗ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ																		
16	ΜΕΓΑΡΩΝ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ																		
17	ΑΜΦΙΣΣΗΣ	ΒΡΩΣΙΜΗ																		
18	ΚΑΛΑΜΩΝ	ΒΡΩΣΙΜΗ																		
19	ΓΑΪΔΟΥΡΕΛΙΑ	ΒΡΩΣΙΜΗ																		
20	ΒΑΣΙΛΙΚΑΔΑ	ΒΡΩΣΙΜΗ																		
21	ΚΑΡΟΛΙΑ ΛΕΣΒΟΥ	ΒΡΩΣΙΜΗ																		
22	ΜΑΥΡΟΛΙΑ ΛΕΥΚΑΔΟΣ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
23	ΛΕΥΚΟΛΙΑ ΛΕΥΚΑΔΟΣ	ΛΑΔΟΛΙΑ																		
24	ΧΟΝΔΡΟΛΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ																		
25	ΓΑΛΑΤΣΑΝΙΚΗ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ																		

λικία και διαμόρφωση, ώστε να πληρούν τις προϋποθέσεις για επιτυχή εγκατάσταση και μελλοντική καλλιέργεια στον αγρό.

Ειδικότερα, για αρδευόμενους εντατικής μορφής ελαιώνες, ιδανικά δενδρύλλια θεωρούνται τα μονοετή με ύψος από 60 έως 120 εκατ. ύψος, ενώ για παραδοσιακούς ξερικούς τα 1½ - 2 έτη με ύψος από 120 έως 180 εκατ.

και όγκο ριζικού συστήματος από 5 έως 10 λίτρα.

Αναφορικά με το σχήμα διαμόρφωσης έχει επικρατήσει στη διεθνή αγορά τα δενδρύλλια να αναπτύσσονται μονόκλωνα (χωρίς σταύρωμα) και με καλή κατανομή των πλάγιων βλαστών προς όλες τις κατευθύνσεις σαν κυπαρισσάκια (φωτ. 1), διότι:

α. Παρέχουν τη δυνατότητα στον α-

γοραστή να τα «σταυρώσει» στα παραδοσιακά σχήματα, στο ύψος που εκείνος επιθυμεί.

β. Θεωρούνται καταλληλότερα για εντατικής μορφής σχήματα διαμόρφωσης, όπως το «μονοκωνικό».

4. Αποστάσεις Φύτευσης

Στην Ελλάδα οι αποστάσεις φύτευσης κυμαίνονται για μεν τους ξερι-

κούς παραδοσιακούς ελαιώνες από 7 μ. έως 10 μ. x 7 μ. έως 10 μ., ανάλογα πάντα με τη σύσταση του εδάφους και την ικανότητά του να συγκρατεί υγρασία, ενώ για τους αρδευόμενους γίνονται πυκνότερες φυτεύσεις που κυμαίνονται από 3 μ. έως 5 μ. x 6 μ. έως 8 μ.

Συνηθέστερο τελευταίο σχήμα φύτευσης είναι σε παραλληλόγραμμο, σε αποστάσεις 3 x 6 μ., 5 x 7 μ., 4 x 6 μ. και 4 x 8 μ. με διάταξη από βορρά προς νότο η μικρή πλευρά και ανατο-

λή προς δύση η μεγάλη.

Σπανιότερα γίνονται φυτεύσεις και σε τετράγωνο, με επικρατέστερες αποστάσεις τις 5 x 5 μ., 6 x 6 μ., 7 x 7 μ. (Πίνακας III).

Οι λόγοι που επέβαλλαν φυτεύσεις σε σχήμα παραλληλόγραμμου έναντι των φυτεύσεων σε τετράγωνο, είναι:

- Επιτυγχάνεται καλύτερος φωτισμός των δένδρων.
- Διευκολύνονται οι καλλιεργητικές εργασίες στον αγρό.
- Είναι κατάλληλα για εντατικής μορφής ελαιώνες και για πυκνές φυτεύσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ III

ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ	μ ² /φυτό	φυτά/στρέμμα	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
3x3	9	111	Τον 5ο-6ο χρόνο γίνεται 3x6 και τον 11ο-12ο χρόνο 6x6
3x4	12	83	Τον 5ο-6ο χρόνο γίνεται 6x4
3x5	15	67	Τον 5ο-6ο χρόνο γίνεται 6x5
3x6	18	55,5	Τον 11ο-12ο χρόνο γίνεται 6x6
4x4	16	62,5	Τον 11ο-12ο χρόνο γίνεται 4x8
4x5	20	50	Τον 11ο-12ο χρόνο γίνεται 8x5
4x6	24	41,5	
4x7	28	35,5	
4x8	32	31	
5x5	25	40	
5x6	30	33	
5x7	35	28,5	
5x8	40	25	
6x6	36	27,5	
6x7	42	24	
6x8	48	21	Για ξερικούς ελαιώνες
7x7	49	20,5	Για ξερικούς ελαιώνες
7x8	56	18	Για ξερικούς ελαιώνες
7x9	63	16	Για ξερικούς ελαιώνες
8x8	64	15,5	Για ξερικούς ελαιώνες
8x9	72	14	Για ξερικούς ελαιώνες
8x10	80	12,5	Για ξερικούς ελαιώνες
9x9	81	12	Για ξερικούς ελαιώνες
9x10	90	11	Για ξερικούς ελαιώνες
10x10	100	10	Για ξερικούς ελαιώνες

5. Επιλογή και διάταξη

επικονιαστριών ποικιλιών

Η φύτευση επικονιαστριών ποικιλιών θεωρείται από πολλούς ερευνητές απαραίτητη για τη μεγιστοποίηση της παραγωγής, ακόμα και στις αυτογόνιμες ποικιλίες. Επικονιάστριες ποικιλίες μπορούν να είναι τόσο αξιόλογες καλλιεργούμενες ποικιλίες, όπως π.χ. οι ποικιλίες «Μεγάρων», «Κορωνέικη» κ.ά, όσο και οι ποικιλίες μικρής παραγωγικότητας, των οποίων ο αριθμός επιδιώκεται να είναι όσο το δυνατόν μικρότερος στον ελαιώνα. Η διάταξή τους, λοιπόν, στον αγρό ποικίλει ανάλογα με τον αριθμό τους και κυμαίνεται από 1:1 καλλιεργούμενης προς επικονιάστριας όταν και οι δύο είναι αξιόλογες ποικιλίες μέχρι 8:1 και 10:1 καλλιεργούμενης προς επικονιάστριας για τον επαρκή επικονιασμό μιας απόστειρης κύριας ποικιλίας με το μικρότερο δυνατό αριθμό επικονιάστριας. Τέλος, για τον επικονιασμό αυτογόνιμων ποικιλιών η αναλογία είναι = 18,5:1 (Σχεδιαγράμματα I - VII).

II. Φύτευση

1. Εποχή φύτευσης

Η ελιά σε περιοχές της Ελλάδας με ήλιο χειμώνα φυτεύεται από τα τέλη Οκτωβρίου μέχρι και τα τέλη Φεβρουαρίου, ενώ σε ψυχρότερα μικροκλίματα από τα τέλη Φεβρουαρίου μέχρι και τις αρχές Απριλίου.

Τελευταία, σε αρδευόμενους ελαιώνες, η περίοδος φύτευσης έχει επεκταθεί και τους μήνες Απρίλιο - Μάιο και Σεπτέμβριο - Οκτώβριο. Στην περίπτωση των αρδευόμενων ελαιώνων γίνονται αρκετά συχνά φυτεύσεις και κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.

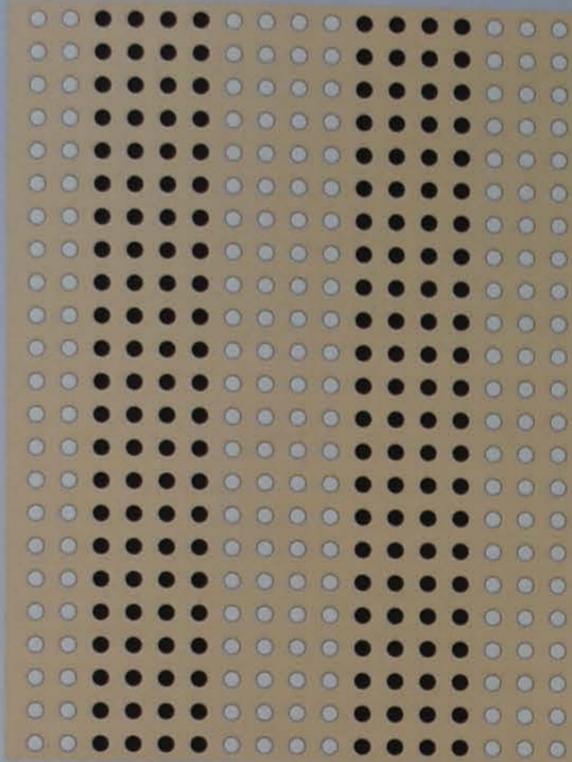
Αντίθετα, για ξερικούς ελαιώνες, οι φυτεύσεις γίνονται κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων, από τις αρχές Νοεμβρίου μέχρι και τα τέλη Μαρτίου, ανάλογα την περιοχή.

2. Βασική Λίπανση

Η βασική λίπανση περιλαμβάνει εφοδιασμό του εδάφους με χαμηλής

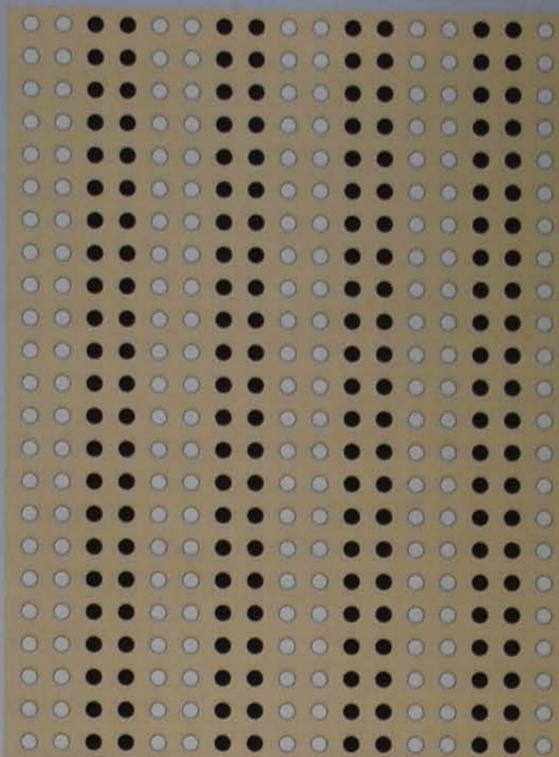
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ I

Διάταξη φύτευσης στον αγρό δύο αλληλο-επικονιαζομένων ποικιλιών σε αναλογία 1:1

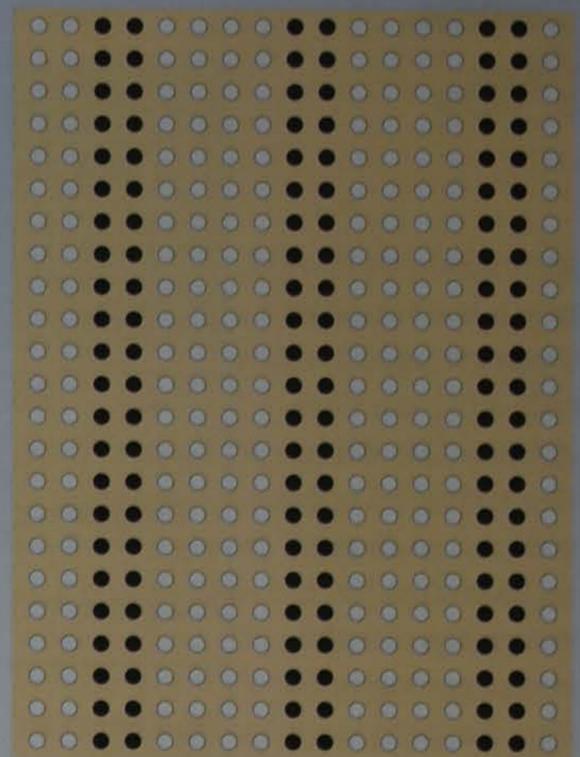
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ II

Διάταξη φύτευσης στον αγρό δύο αλληλο-επικονιαζομένων ποικιλιών σε αναλογία 1:1

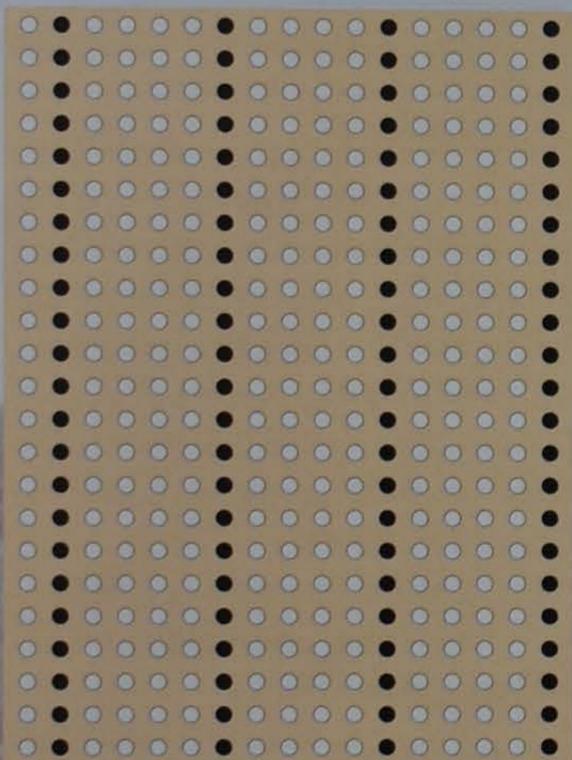
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ III

Διάταξη φύτευσης στον αγρό δύο αλληλο-επικονιαζομένων ποικιλιών σε αναλογία 2:1

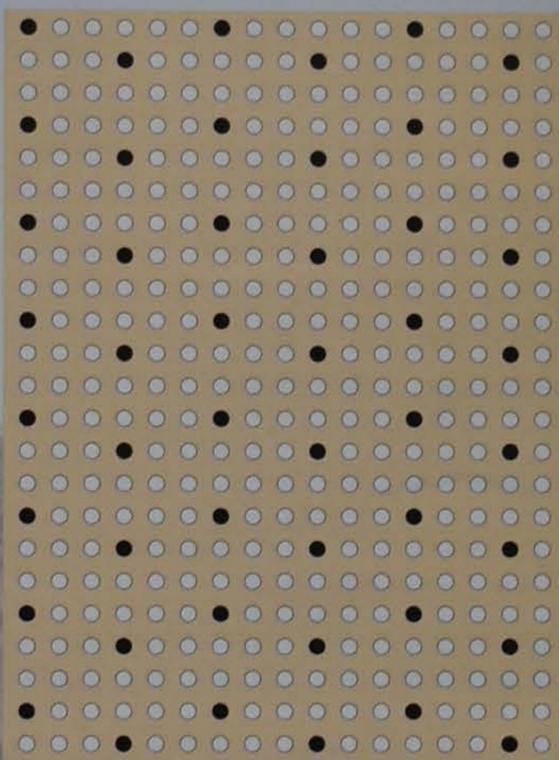
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ IV

Διάταξη φύτευσης στον αγρό δύο αλληλο-επικονιαζομένων ποικιλιών σε αναλογία 4:1

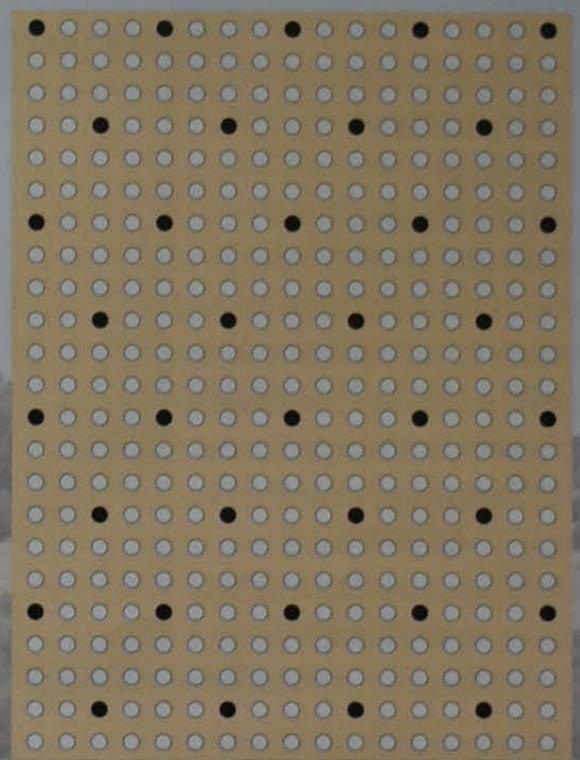
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ V

Διάταξη φύτευσης στον αγρό της επικονιάστριας ποικιλίας σε αναλογία 8:1

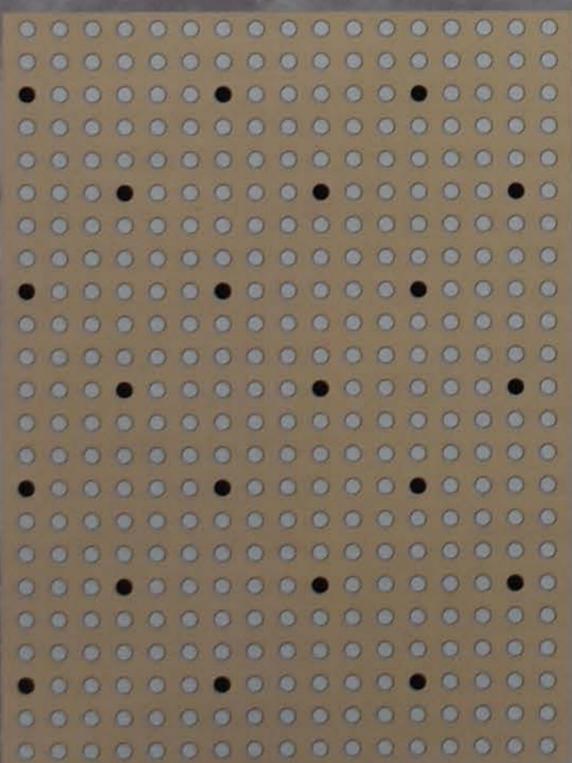
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ VI

Διάταξη φύτευσης στον αγρό της επικονιάστριας ποικιλίας σε αναλογία 10:1

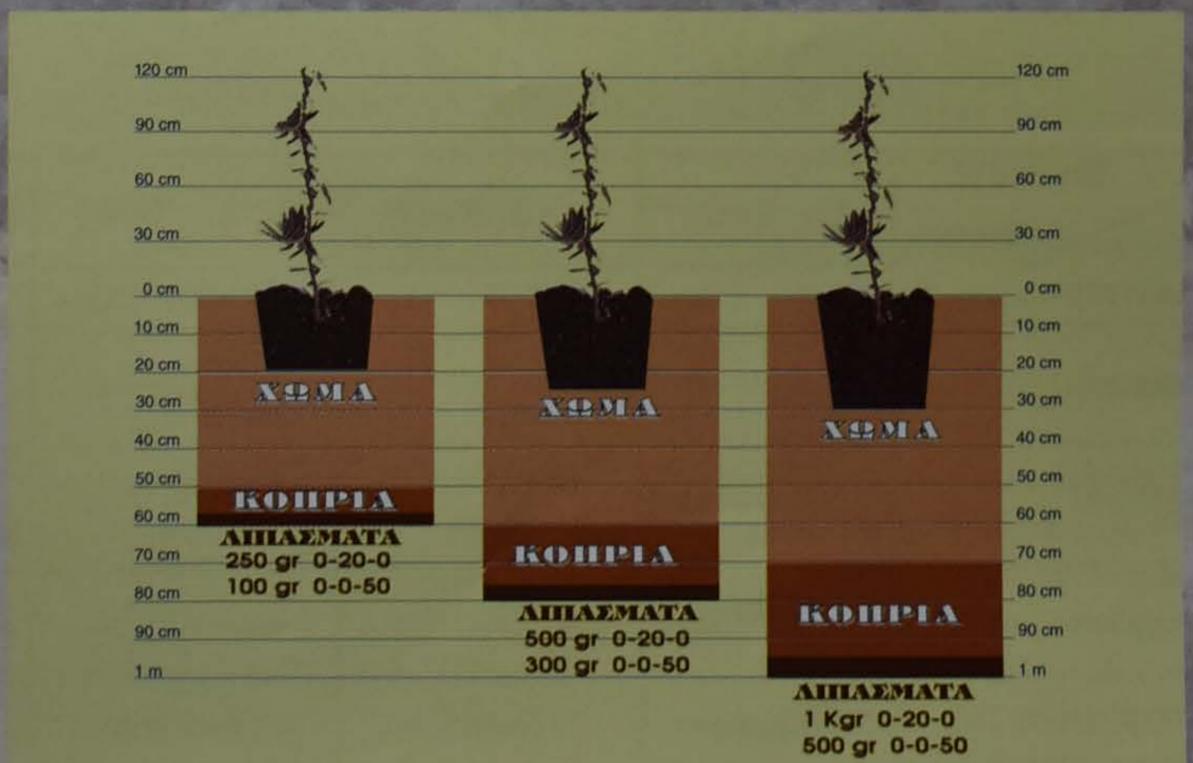
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ VII

Διάταξη φύτευσης στον αγρό της επικονιάστριας ποικιλίας σε αναλογία 18,5:1

ΣΧΕΔΙΟ VIII

Βασικά λίπανση παραδοσιακών ξηρικών ελαιώνων

κινητικότητας θρεπτικά στοιχεία, όπως ο φώσφορος (P), το κάλιο (K) και το ασβέστιο (Ca). Σε συνεκτικά αργιλλώδη εδάφη ή σε ελαφρά αμμώδη η βασική λίπανση περιλαμβάνει και εμπλουτισμό του εδάφους με οργανική ουσία, συνήθως καλοχωνεμένη κοπριά.

α. Βασική λίπανση αρδευόμενων ελαιώνων εντατικής μορφής

Πριν από τη φύτευση γίνεται κατεργασία του εδάφους σε βάθος τουλάχιστον 60 εκατοστών. Ακολουθεί βασική λίπανση σε όλη την επιφάνεια του χωραφιού με υπερφωσφορικό 40 έως 50 κλά στο στρέμμα και κάλιο (θεϊκό κάλιο) 20 έως 30 κλά στο στρέμμα και ενσωμάτωση. Σπανιότερα και με βάση τα αποτελέσματα από τις αναλύσεις εδάφους, προστίθεται ασβέστιο

(Ca), Μαγνήσιο (Mg), Βόριο (B) ή άλλα ικνοστοιχεία. Στην περίπτωση που υπάρχει διαθέσιμη κωνεμένη κοπριά ή άλλης μορφής οργανική ουσία, π.χ. στέμφιλα κ.τ.λ., χορηγείται σε δόσεις από 3 έως 5 τόνους στο στρέμμα σε όλη την επιφάνεια του χωραφιού και ενσωματώνεται.

β. Βασική λίπανση παραδοσιακών ξερικών ελαιώνων

Εφόσον το γεωγραφικό ανάγλυφο το επιτρέπει (χωράφια με μικρή κλίση)

γίνεται μόνο κατεργασία του εδάφους σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βάθος. Κατόπιν σημειώνονται οι θέσεις φύτευσης και ανοίγονται όσο το δυνατόν μεγαλύτεροι λάκοι φύτευσης. Η βασική λίπανση γίνεται μόνο στους λάκους φύτευσης και οι ποσότητες κημούνται ανάλογα με το βάθος του λάκου (Σχέδιο VIII).

Η βασική λίπανση στους ξερικούς ελαιώνες πρέπει απαραίτητα να περιέχει οργανική ουσία.

Η βασική λίπανση με αυτόν τον τρόπο, όπως αναγράφεται στο σχέδιο VIII, εξασφαλίζει:

1. Τροφή στα φυτά, αφού όμως πρώτα ενεργοποιηθεί το ριζικό τους σύστημα.
2. Υγρασία, διότι η οργανική ουσία συγκρατεί υγρασία.
3. Ταχύτατη ανάπτυξη σε βάθος του ριζικού συστήματος και την καλύτερη δυνατή αγκίρωση των φυτών στο έδαφος.

3. Φύτευση
Σε κάθε περίπτωση

ΠΙΝΑΚΑΣ V
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΛΙΠΑΝΣΗ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΕΛΑΙΩΝΕΣ
ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΕΛΛΑΔΑ

(Καθαρό Άζωτο (N) σε γραμμάρια ανά φυτό)

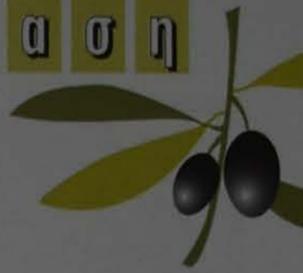
Έτη από τη φύτευση	1ο Έτος		2ο Έτος		3ο Έτος		4ο Έτος	
	Εποχή	γρ.	Εποχή	γρ.	Εποχή	γρ.	Εποχή	γρ.
1η Εφαρμογή	5-10 Μαΐου	15	Πριν τη βλάστηση	45	Πριν τη βλάστηση	80	Πριν τη βλάστηση	95
2η Εφαρμογή	1-5 Ιουνίου	15	Αρχές του καλοκαιρού	45	Μετά την καρπόδεση	80	Μετά την καρπόδεση	90
3η Εφαρμογή	20-30 Ιουνίου	10	-----	---	-----	---	-----	---
ΣΥΝΟΛΟ ΑΖΩΤΟΥ (N)	40 γραμμάρια		90 γραμμάρια		160 γραμμάρια		185 γραμμάρια	

ΠΙΝΑΚΑΣ IV

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΛΙΠΑΝΣΗ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΕΛΑΙΩΝΕΣ
ΣΤΗ ΝΟΤΙΟ ΕΛΛΑΔΑ

(Καθαρό Άζωτο (N) σε γραμμάρια ανά φυτό)

Έτη από τη φύτευση	1ο Έτος		2ο Έτος		3ο Έτος		4ο Έτος	
	Εποχή	γρ.	Εποχή	γρ.	Εποχή	γρ.	Εποχή	γρ.
1η Εφαρμογή	5-10 Μαΐου	10	Πριν τη βλάστηση	35	Πριν τη βλάστηση	65	Πριν τη βλάστηση	80
2η Εφαρμογή	1-5 Ιουνίου	10	Αρχές του καλοκαιρού	35	Μετά την καρπόδεση	50	Μετά την καρπόδεση	80
3η Εφαρμογή	25-30 Ιουνίου	10	-----	---	-----	---	-----	---
ΣΥΝΟΛΟ ΑΖΩΤΟΥ (N)	30 γραμμάρια		70 γραμμάρια		115 γραμμάρια		160 γραμμάρια	

τα δενδρύλλια φυτεύονται 5-10 έως το πολύ 15 εκατοστά πιο βαθιά απ' ό,τι είναι στα φυτοδοχεία. Η επικρατούσα αντίληψη ότι πρέπει να φυτεύονται σε βάθος 30-40 εκατοστών είναι λάθος.

Μια ημέρα πριν από τη φύτευσή τους, τα δενδρύλλια ποτίζονται στα φυτοδοχεία, ενώ κατά την εξαγωγή τους από αυτά κατά τη φύτευση, χρειάζεται πολύ προσοχή να μην σκορπίσει το ριζικό τους σύστημα.

Μετά τη φύτευση ακολουθεί πότισμα για να γίνει καλή επαφή του ριζικού συστήματος με το χώμα. Στη συνέχεια, τοποθετούνται στηρίγματα.

Τα στηρίγματα μπορεί να είναι καλάμια, πάσσαλοι ή μπετόβεργες, επικαλυμμένες με πλαστικό και πρέπει να έχουν ύψος περίπου 1½ μέτρο πάνω από το έδαφος. Στα στηρίγματα δένονται με προσοχή τα δενδρύλλια για 3 περίπου χρόνια. Μετά το 3ο έτος, όταν τα φυτά έχουν αποκτήσει ισχυρό ριζικό σύστημα, τα στηρίγματα αφαιρούνται.

Τελευταία, στους γραμμικούς ελαιώνες εντατικής μορφής χρησιμοποιούνται ισχυρά μόνιμα στηρίγματα, τα οποία εκτός των άλλων χρησιμεύουν και στη στήριξη των σωληνώσεων του συστήματος άρδευσης. Κατ' αυτόν τον τρόπο δεν υπάρχουν σωλήνες κοντά στην επιφάνεια του εδάφους, διευκολύνοντας έτσι τις καλλιεργητικές εργασίες, π.χ. φρεζαρίσματα, συγκομιδή κ.ά.

III. Μετά από τη φύτευση

1. Λιπάνσεις

Οι λιπάνσεις του νέου ελαιώνα, με την προϋπόθεση ότι πραγματοποιήθηκε βασική λίπανση, περιορίζεται κατά τα 3-4 πρώτα χρόνια από τη φύτευση μό-

νο στη κορήγηση αζώτου (Πίνακας IV & V). Στην περίπτωση, όμως, που υπάρχει η δυνατότητα για υδρολιπάνσεις, οι ποσότητες αζώτου που αναφέρονται στους πίνακες, κορηγούνται σταδιακά κάθε 2 περίπου εβδομάδες, αρχίζοντας από τα τέλη Απριλίου, μέχρι και τις αρχές Σεπτεμβρίου. Όταν σαν πηγή αζώτου χρησιμοποιείται ουρία, η συγκέντρωσή της στο νερό άρδευσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το 2‰ (2 κλά στο κυβικό).

Μετά το 3ο-4ο έτος, που τα δενδρύλλια μπαίνουν σε καρποφορία αρχίζουν και οι κανονικές λιπάνσεις

με άζωτο (N), φωσφόρο (P) και κάλιο (K).

2. Φυτοπροστασία

Όσο μικρότερης ανάπτυξης είναι τα δενδρύλλια που φυτεύονται, τόσο περισσότερο κινδυνεύουν από εχθρούς και ασθένειες και απαιτούν φροντίδες. Τις περισσότερες ζημιές προκαλούν συνήθως στα νερά φυτά διάφορες προνύμφες λεπτόπερων (κάμπιες) και προπάντως η «μαργαρόνια». Οι προνύμφες τρέφονται με τις κορυφές και τα φύλλα των νεαρών βλαστών ωθώντας τα φυτά σε υπερβολικό «αδέλφωμα». Σπανιότερα δημιουργούν προβλήματα άλλα έντομα του φυλλώματος, όπως π.χ. οι θρίπες ή έντομα του εδάφους.

Συχνά προσβάλλεται, επίσης, η νεαρή βλάστηση από ακάραια που παραμορφώνουν τους βλαστούς και τα φύλλα.

Όσον αφορά τις ασθένειες, προβλήματα στο φύλλωμα δημιουργεί το «κυκλοκόνιο» με τις αποφυλλώσεις που προκαλεί, ενώ στις ρίζες διάφορες σπυριζίες σαν αποτέλεσμα τραυματισμού τους κατά τη μεταφύτευση ή τις καλλιεργητικές φροντίδες, π.χ. φρεζαρίσματα.

Προοδευτικά κιτρινίσματα και ξηράσεις εκδηλώνουν τα φυτά, κυρίως

στις κορυφές των βλαστών και από υπερβολικές λιπάνσεις ή άρδευση, που άμα δεν αντιμετωπισθούν έγκαιρα οδηγούν σε σπυριζίες και πλήρη ξήρανση.

Ο παραγωγός, λοιπόν, προπαντός κατά τη διάρκεια του 1ου έτους από τη φύτευση θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός και σχολαστικός με τα δενδρύλλια.

3. Κλαδέματα

Κατά τα 2-3 πρώτα χρό-

νια καλό είναι τα δενδρύλλια να μην κλαδεύονται. Η μόνη επέμβαση που τους γίνεται είναι η αφαίρεση τυχόν λαίμαργων βλαστών που αναπτύσσονται στη βάση του στελέχους κοντά στο έδαφος και μέχρι το ύψος των 60 εκατοστών.

Για δενδρύλλια που διαμορφώνονται σε μονοκονικό σχήμα αφαιρείται ή περιορίζεται κάθε βλαστός που τείνει να ανταγωνισθεί σε ανάπτυξη το κεντρικό στέλεχος.

Το πρώτο δραστικό και ουσιαστικό κλάδεμα γίνεται στα δενδρύλλια μετά το 3ο έτος, όταν αρχίζουν να εισέρχονται σε καρποφορία, ανάλογα βέβαια και με το επιδιωκόμενο σχήμα διαμόρφωσης.

Γιώργος Κωστελένος